

20. april 2011

Manj je več

Monumentenwacht in preventivno vzdrževanje arhitekturne dediščine

Predavateljica: Neža Čebren Lipovec, Znanstveno-raziskovalno središče Koper Univerze na Primorskem, Koper, Slovenija in R. Lemaire International Centre for Conservation, Catholic University of Leuven, Leuven, Belgija

Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike, Ljubljana, Slovenija

Z Nizozemske izvira posebna praksa vzdrževanja arhitekturne dediščine, ki sega v zgodnja sedemdeseta leta, vendar je zaradi svoje učinkovitosti v zadnjih desetih letih bila model številnim sorodnim organizacijam drugod po Evropi. *Monumentenwacht* je neprofitna samostojna organizacija, ki lastnikom in skrbnikom arhitekturne dediščine pomaga,

da bi dosegli strokovno in ekonomsko učinkovito ohranjanje in upravljanje dediščine. Preventivna skrb za dediščino je zaradi aktualnosti v zadnjih desetletjih postala ne le središčna tema mednarodnih strokovnih organizacij (npr. ICCROM in UNESCO), temveč je zaradi trajnostne usmeritve tudi v očišču ustanov Evropske unije. Predavateljica je

predstavila, kako deluje omenjena organizacija, kako dosega svoje cilje in kako s svojim delovanjem povezuje različne akterje.

Javno predvajanje dokumentarnih filmov na Urbanističnem inštitutu Republike Slovenije

Urbanistični inštitut Republike Slovenije je jeseni leta 2010 organiziral prvo javno in brezplačno predvajanje dokumentarnih filmov. Sledili so še trije dokumentarni filmi, vsi povezani z aktualnimi strokovnimi arhitekturnimi in

prostorskimi temami v Sloveniji. Najave dokumentarnih filmov so bile objavljene v dnevnem časopisju in na spletni strani www.uirs.si, obveščanje o dogodkih pa je potekalo tudi z elektronsko pošto po predhodni prijavi na naslov

predavanja@uirs.si. Na istem spletnem naslovu so bile na voljo vse dodatne informacije. Arhiv preteklih predavanj s povzetki je dostopen na povezavi http://www.uirs.si/dogodki_predavanja.asp.

Predstavitev dokumentarnih filmov od novembra 2010 do aprila 2011

Pripravila: Uršula Tarfila, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Viri slikovnega gradiva: posnetki iz filmov *Mesto na travniku*, *Iskanje popolnega mesta*, *Fabiani* : Plečnik, Milan Mihelič.

23. november 2010

Mesto na travniku

Dokumentarni film o izgradnji Nove Gorice

Predavateljice: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija, Anja Medved in Nadja Velušček, Zavod Kinoateljje in Kinoateljje, Nova Gorica

Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Ob priključitvi Primorske k Jugoslaviji je Gorica ostala v Italiji, na jugoslovanski strani pa se je leta 1948 začela graditi Nova Gorica. Mesto na travniku ob stari Frnaži je dolga leta stalo kot skelet sredi praznega prostora ob neizmerno široki ulici, ki ni vodila nikamor. Ljudje, ki so se vanj selili z vseh koncev, so kmalu ugotovili, da so se znašli na

»divjem zahodu« in da si bodo Novo Gorico morali zgraditi sami. V dokumentarnem videoeseju se pripoveduje zgodba o nastanku mesta in postavljajo se vprašanja o njegovi identiteti in viziji v času, v katerem meja izgublja pomen. Zgodbo pripovedujejo prebivalci Nove Gorice in tisti, ki so jo pomagali graditi. V uvodu k filmu je dr. Breda Mihelič po-

vedala nekaj besed o urbanistični zasnovi in izgradnji Nove Gorice, avtorici pa sta predstavili film in ob tem poudarili, da so »mesta prostor izmenjave. Ne le izmenjave dobrin, ampak tudi izmenjave spominov, zgodb in želja. Zaradi teh je vsako mesto drugačno in ni zamenljivo. Nova Gorica in Gorica. Dve mesti na istem mestu. Dve mesti in pol«.

30. november 2010

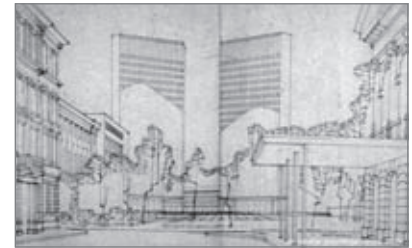
Iskanje popolnega mesta *Portret Edvarda Ravnikarja*

Predavatelj: Amir Muratović, režiser

Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Edvard Ravnikar (1907–1993) je bil učenec Plečnika in Le Corbusiera. Nalog se je loteval celostno, pa naj je šlo za zasnovo mestne četrti, arhitekturno načrtovanje ali oblikovanje kljuke na vratih. Zasnoval je Novo Gorico, je avtor številnih pomembnih stavb v središčih slovenskih mest. Bil je svetovljan, ki je svoje vizije predstavil desetletja pre-zgodaj: njegovo zamisel policentrične regije Slovenije razumemo šele danes,

nenavadne so tudi njegove smernice za razvoj Benetk, ki bi jih znova spremenil v otok. V okviru njegovega seminarja so se razvijali danes pomembni arhitekti, s smerjo B je vpeljal študij oblikovanja na ljubljansko univerzo. Izrazit levičar, ki je zasnoval znak OF, je bil s svojo kritičnostjo v napoto povojni oblasti; prav zato se filmska zgodba v precejšnji meri loteva odnosa med urbanizmom in politiko, arhitektovemu načinu razmišljanja pa se

približa prek spominov njegovih sopotnikov. Film, ki pripoveduje o življenju in delu arhitekta Edvarda Ravnikarja, najpomembnejši osebnosti slovenske arhitekture in urbanizma 20. stoletja, je predstavil režiser, po projekciji pa so o svojih spominih na profesorja spregovorili nekateri bivši in sedanjí sodelavci Urbanističnega inštituta.

22. marec 2011

Fabiani : Plečnik

Predavatelj: Amir Muratović, režiser

Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Maks Fabiani in Jože Plečnik, najpomembnejša slovenska arhitekta, sta bila tekmeča. V dokumentarnem filmu je prikazano, kako pogosto sta se prepletali njuni zgodbi. Iščejo se slogovne primerjave med njunimi deli, opozarja se, v kolikšni meri sta se zgledovala drug po drugem in kdaj sta si prevzemala posle, hkrati pa se poudarja njuno medsebojno spoštovanje. Danes govorimo o Plečni-

kovi Ljubljani, čeprav je na Plečnika močno vplival Maks Fabiani z urbanističnim načrtom iz leta 1895. Srečala sta se v ateljeju pri Ottu Wagnerju, na natečaju za Gutenbergov spomenik na Dunaju sta prejela enakovredno nagrado, vendar je naročilo dobil Fabiani. Plečnik mu je vrnil s prelomno Zacherlovo palačo. Fabiani je bil svetovalec Franca Ferdinanda in profesor na dunajski tehniški

univerzi. Plečnikova profesura pa je bila pri prestolonasledniku trikrat zavržena in za to je krivil Fabiani. Na stara leta sta bila spet prijatelja. Ob čaši vina sta se dogovorila za nekrolog. Spisal ga je Fabiani leta 1958, leto dni po Plečnikovi smrti. V filmu se razkriva, kako sta bili življenji dveh mojstrov

12. april 2011

Milan Mihelič

Predavateljji: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija, Amir Muratović, režiser, in Milan Mihelič, arhitekt
Moderatorica: Breda Mihelič, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana, Slovenija

Milan Mihelič je eden najpomembnejših slovenskih arhitektov 20. stoletja. Velik del življenja se je posvečal oblikovanju ljubljanske mestne magistrale, ob kateri so zrastle njegove stavbe na Bavarskem dvoru in na območju Gospodarskega razstavišča. S svojimi deli je zaznamoval središča Novega Sada, Osijek in Vukovarja. Večino teh naročil si je priboril na natečajih. Natančen v prav vsakem detajlu, nepopustljiv do naročnika, iz-

vajalcev, predvsem pa do samega sebe je tudi danes. Njegove stavbe nastajajo po zrelem premisleku, zato so jasne v zasnovi in osvobodjene nepotrebnih detajlov. Mednarodna avtomatska telefonska centrala s svojo napeto stekleno fasado je eden vrhuncev slovenske arhitekture. Bila je del ideje severnih mestnih vrat – osmih stolpnic, ki bi Ljubljani dale monumentalno in prepoznavno mestno podobo. Uresničena je le stolpnica S2,

ostale arhitekturne in urbanistične rešitve pa so bile razveljavljene. Zato je arhitekt Mihelič kritičen do današnje urbanistične politike glavnega mesta. Kot pravi, so v šestdesetih in sedemdesetih letih »gradili v mestu za mesto, danes pa rastejo pomembni objekti razneseni »po polju« – mestne in državne stavbe so razpršene na vseh koncih in krajih«.

Novosti v knjižnici Urbanističnega inštituta Republike Slovenije

Izbor od decembra 2010 do aprila 2011

ALBERTI, Leon Battista. *O arhitekturi* (Studia humanitatis). Ljubljana: Studia humanitatis, 2007. 243 str. ISBN 978-961-6262-86-6. [COBISS. SI-ID 236012032]

AURELI, Pier Vittorio, BICKERT, Jeff, ČEFERIN, Petra, FRAMPTON, Kenneth, FERNÁNDEZ-GALIANO, Luis, RIHA, Rado, SAUNDERS, William S., POŽAR, Cvetka (ur.). *Projekt arhitektura: kreativna praksa v času globalnega kapitalizma* (Knjižna zbirka AML, 5). Ljubljana: Arhitekturni muzej: ARK – Inštitut za arhitekturo in kulturo: Fakulteta za arhitekturo, 2010. 134 str., ilustr. ISBN 978-961-6669-12-2. [COBISS. SI-ID 251167744]

AURELI, Pier Vittorio, BICKERT, Jeff, FERNÁNDEZ-GALIANO, Luis,

FRAMPTON, Kenneth, ČEFERIN, Petra, RIHA, Rado, SAUNDERS, William S. *Project architecture: creative practice in the time of global capitalism* (AML contemporary publications series, 6). Ljubljana: Architecture Museum: ARK – Institute for Architecture and Culture: Faculty of Architecture, 2010. 134 str., ilustr. ISBN 978-961-6669-13-9. [COBISS. SI-ID 251168000]

AŽMAN MOMIRSKI, Lučka, KLADNIK, Drago (ur.), PERKO, Drago (ur.). *Preobrazba podeželske kulturne pokrajine v Sloveniji* (Georitem, 13). Ljubljana: Založba ZRC, 2009. 162 str., ilustr. ISBN 978-961-254-141-5. [COBISS. SI-ID 246184192]

BAČLIJA, Irena. *Urbani menedž-*

ment: koncept, dimenzije in orodja.

1. izd. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2010. 194 str., ilustr. ISBN 978-961-235-405-3. [COBISS. SI-ID 52747008]

BALDAUF, Michael. *Infrastruktura za doživljanje in spoznavanje narave: smernice za inovativno načrtovanje = Infrastruktur zur Naturvermittlung: Empfehlungen für innovative Planung.* 1. izd. Bled: Triglavski narodni park: = Nationalpark Triglav, 2011. ISBN 978-961-90673-8-3. [COBISS. SI-ID 255110656]

BERTALANIČ, Renato. *Spremenljivost podnebja v Sloveniji.* Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija Republike Slovenije za okolje, 2010. 11 str., ilustr. [COBISS.